

ODGOVORI EVROPSKE KOMISIJE IN EVROPSKE SLUŽBE ZA ZUNANJE DELOVANJE NA POSEBNO POROČILO EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA

„PODPORA EUROPOLA V BOJU PROTI TIHOTAPLJENJU MIGRANTOV: EUROPOL JE CENJEN PARTNER, VENDAR UPORABA VIROV PODATKOV IN MERJENJE REZULTATOV NISTA ZADOSTNA“

POVZETEK

I. Evropska agenda o migracijah iz leta 2015¹ je boj proti tihotapljenju migrantov opredelila kot osrednjo točko za ukrepanje.

Novi pakt o migracijah in azilu iz septembra 2020² predvideva okrepitev boja proti tihotapljenju migrantov z novim akcijskim načrtom EU za obdobje 2021–2025, ki bo osredotočen na boj proti kriminalnim mrežam, v skladu s strategijo EU za varnostno unijo pa bo okrepil sodelovanje in podpiral prizadevanja organov kazenskega pregona v boju proti tihotapljenju migrantov, ki je pogosto povezano tudi s trgovino z ljudmi. Akcijski načrt bo temeljil na prizadevanjih Europolu in njegovega Evropskega centra za boj proti tihotapljenju migrantov, agencije Frontex, Eurojusta in Agencije EU za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj. Z novimi ukrepi in okrepljenim sodelovanjem med agencijami se bodo obravnavali izzivi na področju finančnih preiskav, odvzema premoženjske koristi in ponarejanja dokumentov ter novi pojavi, kot je digitalno tihotapljenje.

Boj proti tihotapljenju je skupni izziv, ki zahteva mednarodno sodelovanje in usklajevanje ter učinkovito upravljanje meja. Novi akcijski načrt EU za boj proti tihotapljenju migrantov bo spodbujal sodelovanje med EU in tretjimi državami s ciljno usmerjenimi partnerstvi za boj proti tihotapljenju migrantov v okviru širših partnerstev s ključnimi tretjimi državami. To bo vključevalo podporo državam izvora in tranzita pri krepitvi zmogljivosti v smislu okvirov kazenskega pregona in operativnih zmogljivosti, s čimer se bo spodbujalo učinkovito ukrepanje policijskih in pravosodnih organov.

EU bo izboljšala tudi izmenjavo informacij s tretjimi državami in ukrepanje na terenu, in sicer s podporo skupnim operacijam in skupnim preiskovalnim skupinam ter z informacijskimi kampanjami o tveganjih nezakonitih migracij in o zakonitih alternativah. Agencije EU bi morale tudi intenzivneje sodelovati s partnerskimi državami. Europol bo okrepil sodelovanje z Zahodnim Balkanom, Komisija in Europol pa si bosta prizadevala za podobne sporazume s Turčijo in drugimi državami v sosedstvu. Komisija bo to vključila tudi v sodelovanje z Afriško unijo (AU).

Misije in operacije skupne varnostne in obrambne politike imajo pomembno vlogo tudi pri podpiranju prizadevanj Europolu (in drugih agencij) za reševanje migracijskih izzivov zunaj njegovih zunanjih meja, tako na morju v osrednjem Sredozemlju kot v ključnih državah odhoda ali tranzita v Afriki, ki so jih prizadele dejavnosti tihotapljenja in trgovine z ljudmi.

Glede na navedeno Komisija in ESZD pozdravljata to posebno poročilo Evropskega računskega sodišča, saj lahko prispeva k ozaveščanju, da mora imeti Europol zmogljivosti in orodja za učinkovito podporo državam članicam pri preprečevanju tihotapljenja migrantov v okviru boja proti hudim kaznivim dejanjem in terorizmu.

¹ COM(2015) 240 final.

² COM(2020) 609.

V. Komisija se strinja z Evropskim računskim sodiščem, da je postopek sklepanja mednarodnih sporazumov s prednostnimi državami, ki niso članice EU, zahteven in da je Komisija naletela na težave. Vendar Komisija prav tako meni, da je bil dosežen napredek.

OPAŽANJA

24. (b) Komisija se strinja z Evropskim računskim sodiščem, da je postopek sklepanja mednarodnih sporazumov s prednostnimi državami, ki niso članice EU, zahteven in da je Komisija naletela na težave. Vendar Komisija prav tako meni, da je bil dosežen napredek. V zvezi s tem je Komisija po tem, ko je Svet leta 2018 izdal osem mandatov za pogajanja z državami MENA³ ter Turčijo, začela pogajanja s Turčijo, ki dobro napredujejo. V zvezi z drugimi državami je Komisija v tesnem stiku s pristojnimi organi na različnih ravneh, vendar imamo težave pri napredovanju do točke uradnega začetka pogajanj.

30. V skladu s členom 25(1) uredbe o Europolu se lahko prenosi osebni podatki iz Europa v tretje države izvedejo na podlagi ugotovitve o ustreznosti iz člena 36 Direktive (EU) 2016/680, mednarodnega sporazuma, sklenjenega med Unijo in tretjo državo v skladu s členom 218 PDEU, ki vsebuje ustrezne zaščitne ukrepe glede varstva zasebnosti ter temeljnih pravic in svoboščin posameznikov, ali na podlagi sporazuma o sodelovanju, ki omogoča izmenjavo osebnih podatkov, sklenjenega pred 1. majem 2017 med Europolom in zadevno tretjo državo ali mednarodno organizacijo v skladu s členom 23 Sklepa 2009/371/PNZ.

Poleg tega uredba o Europolu omogoča tudi prenose za vsak primer posebej na podlagi posebnih odstopanj v skladu s členom 25(5) in 25(6).

Mandati, ki jih je izdal Svet, vključujejo posebne pogajalske smernice za zagotovitev ustrezne ravni zaščitnih ukrepov za varstvo podatkov v skladu z veljavno zakonodajo in sodno prakso. Ker v vsaki državi veljajo različne ravni varstva temeljnih pravic, vključno z varstvom podatkov, lahko pogajanja s posameznimi državami privedejo do različnih rezultatov.

34. Urad SIRENE pri Europolu bo agenciji omogočil zbiranje in shranjevanje ustreznih informacij o terorizmu in drugih hudih kaznivih dejanjih, olajšal operativno, taktično in strateško analizo teroristov in hudih kaznivih dejanj ter prispeval h krepitvi vloge Europa kot osrednje točke za izmenjavo informacij o kaznivih dejanjih.

Komisija je predlagala, da se Europolu omogoči vnašanje podatke o domnevni vpletenosti državljana tretje države v kaznivo dejanje, za katero je pristojen Europol, v schengenski informacijski sistem, in sicer po posvetovanju z državami članicami⁴.

35. Strategija EU za varnostno unijo iz leta 2020 priznava, da ima Interpol, ena največjih medvladnih organizacij kriminalistične policije, pomembno vlogo pri krepitvi sodelovanja in izmenjave informacij. Kot je bilo napovedano v agendi za boj proti terorizmu (COM(2020) 796 final z dne 9. decembra 2020), je Komisija sprejela priporočilo Svetu o pooblastilu za začetek pogajanj z Interpolom. Eden od ciljev predloga Komisije je izmenjava informacij med Europolom in Interpolom ter dostop do Interpolovih podatkovnih zbirk.

45. Komisija se strinja z opažanjem Evropskega računskega sodišča, da je prenos operativnih osebnih podatkov s strani Europa agenciji Frontex postal mogoč šele, ko je začela veljati Uredba (EU)

³ Bližnji vzhod in severna Afrika (MENA).

⁴ Več informacij je na voljo v Predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2016/794 v zvezi s sodelovanjem Europa z zasebnimi strankami, obdelavo osebnih podatkov s strani Europa v podporo preiskavam kaznivih dejanj ter vlogo Europa na področju raziskav in inovacij, ki ga je pripravila Komisija (COM(2020) 796 final, 9.12.2020).

2019/1896 (glej člen 90), medtem ko je bil prenos podatkov iz agencije Frontex Europolu že mogoč v skladu z uredbo o agenciji Frontex iz leta 2016.